

Scenariusz zajęć zintegrowanych W ZGODZIE Z NATURĄ

PRZEDMIOT: Edukacja polonistyczno –przyrodnicza z elementami edukacji społecznej i edukacji plastycznej

Klasa: 3 szkoła podstawowa

CZAS REALIZACJI: 5 godzin lekcyjnych (5 x 45 minut).

Zagadnienia:

Przyroda, ochrona przyrody, drzewa, rozwijanie odpowiedzialności ekologicznej.

METODY I FORMY PRACY:

•Burza mózgów   Wykład   Praca w grupach   Zabawy dydaktyczne   Gry
interaktywne.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Tablica interaktywna lub rzutnik z dostępem do Internetu;
- Karty pracy dla uczniów;
- Wiersz Jana Brzechwy – „Drzewa” (zał. 2);
- Prezentacja multimedialna – „Poznajemy świat drzew”;
- zagadki (zał. 3);
- krzyżówka (zał. 1).

CELE LEKCJI:

Ogólne

- poszerzanie i porządkowanie informacji,
- wzbogacanie słownictwa uczniów;
- poznanie piękna najbliższej okolicy;
- obserwacje drzew rosnących w lesie;
- rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie;
- przestrzeganie zasad zachowania się w środowisku przyrodniczym;
- uświadczenie dzieciom, czym jest przyroda dla człowieka;
- poszerzanie wiadomości o drzewach.

Uczeń :

- potrafi wypowiedzieć się na temat przyrody, która go otacza;
- rozpoznaje i nazywa wybrane gatunki drzew po liściach i owocach;
- posługuje się prostymi przyrządami mierniczymi;
- udziela odpowiedzi na zadawane pytania;
- jest przekonany o potrzebie ochrony drzew.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie

Czas trwania: 10 min.

- 1) Powitanie uczniów, sprawdzenie listy obecności oraz przedstawienie tematu zajęć.
- 2) Nauczyciel rozpoczyna z uczniami rozmowę na temat przyrody, która nas otacza.
Nauczyciel zadaje uczniom pytania wprowadzające do dyskusji:
  - ❖ Co to jest przyroda?
  - ❖ Czy ludzie mogą żyć bez przyrody?
  - ❖ Czy przyroda może istnieć bez ludzi?
  - ❖ Czy drzewa różnią się między sobą? Jeśli tak, to jakie zauważacie różnice?
Czy mają inne liście, korę, owoce?
- 3) Ułożenie krzyżówki z hasłem – stanowiącym temat przewodni lekcji (załącznik 1) .

Rozwinięcie

Czas trwania: 10 min.

- 4) Zapoznanie dzieci z treścią wiersza Jana Brzechwy pt. „Drzewa” (załącznik nr 2) i wspólne omówienie go.
  - ❖ O jakich drzewach wspomina Jan Brzechwa w przeczytanym wierszu?
  - ❖ Do czego przyrównuje drzewo?
  - ❖ Co człowiek może zrobić z drzewa?
  - ❖ Jak wykorzystuje drewno sosny, a jak drewno brzozy?
- 5) Prezentacja multimedialna – „Poznajemy świat drzew”.
Nauczyciel za pomocą prezentacji multimedialnej pokazuje dzieciom świat drzew.
- 6) Zabawy dydaktyczne
  - ❖ Podział klasy na grupy i wybór ich przedstawiciela. Nauczyciel wyznacza kilku uczniów, którzy dokonają wyboru składów grup/ 4-osobowe /.Grupy ustalają swojego przedstawiciela.
  - ❖ Rozwiązywanie zagadek dotyczących drzew. Nauczyciel czyta głośno każdą zagadkę. Zadaniem grup jest udzielenie pisemnej odpowiedzi na zadaną zagadkę. /Załącznik nr 3/
  - ❖ Rozpoznawanie drzew. Każda grupa otrzymuje kopertę z ilustracjami, które przedstawiają elementy drzew. Zadaniem grup jest rozpoznać i prawidłowo napisać nazwę drzewa. / Załącznik nr 4/
  - ❖ Owoce drzew. Przedstawiciele grup losują przygotowane przez nauczyciela karteczki z nazwami drzew. Zadaniem każdej grupy jest namalowanie kredkami owocu tego drzewa./Załącznik nr 5/

- ❖ Zabawa dydaktyczna, „Do czego potrzebne są drzewa?” – Nauczyciel dzieli dzieci na dwie grupy:

1-grupa to drzewa

2-grupa zwierzęta.

Każde zwierzątko wybiera jedno drzewko. Nauczyciel umawia się ze zwierzątkami, że będą oddychały tylko wtedy, gdy będą kucały przy drzewku. Podchodzi kolejno do drzewek i opowiada dzieciom, że drzewko to zostało ścięte przez drwala, lub uschło z powodu suszy, lub spłonęło w czasie pożaru itp. Po każdej stracie drzewka zwierzęta muszą poszukać sobie innego. W tym czasie nie mogą oddychać. Zabawa trwa do czasu, gdy ostatnie drzewko zginie. Prowadzący zadaje pytanie: „Do czego potrzebne są drzewa?”

- 7) Nauczyciel informuje uczniów, iż na następnej lekcji idą na spacer do parku, lasu, by tam „spotkać się z przyrodą”.
- 8) Nauczyciel wspólnie z uczniami opracowuje „Regulamin zachowania się w przyrodzie (lesie, parku)”.

1) Nie oddalaj się od grupy!

**2) Zawsze trzymaj się
wytyczonej drogi!**

3) Nie hałasuj w lesie!

4) Nie łam gałęzi!

5) Nie niszczy grzybów!

6) Nie płosz ptaków!

7) Nie zaśmiecaj lasu!

**8) Bądź cicho, a wiele
zobaczysz!**

- 9) Przygotowanie klasy do wyjścia do parku / lasu.

CZĘŚĆ II:

Zajęcia w naturze- PARK, LAS:

Czas realizacji 2 godz. lekcyjne (2 x 45 minut)

1) Dotarcie do lasu.

Przed wejściem do lasu zatrzymujemy się i przypominamy zasady, których należy przestrzegać podczas wycieczki:

- ❖ nie oddalamy się samowolnie od grupy,
- ❖ nie hałasujemy – las jest domem zwierząt,
- ❖ niczego nie niszczymy: roślin, trujących grzybów, mrowisk, itp.
- ❖ ostrożnie obchodzimy się z napotkanymi podczas wycieczki drobnymi zwierzętami, którym chcemy się przyjrzeć: ślimakami, żabami, pajakami itp.
- ❖ nie śmiejemy,
- ❖ zgłaszamy nauczycielowi, jeśli zauważymy coś, co nas zaniepokoiło.

2) Zabawa „Powitanie drzew”. Każde dziecko wybiera sobie drzewo, z którym ma „zawrzeć bliższą znajomość”. Nauczyciel zachęca dzieci, aby popatrzyły do góry, jak wielkie są drzewa, aby obejrzały je z różnych stron, dotknęły kory, objęły drzewa, „porozmawiały” z nimi. Przy okazji pyta dzieci, czy wiedzą jak nazywają się wybrane przez nie drzewa. W razie potrzeby podpowiada nazwę, zwraca uwagę dzieci na charakterystyczny wygląd różnych gatunków drzew (kora, liście).

3) Rozpoznawanie liści i owoców drzew – zabawa „Poszukiwacz”. Każda grupa otrzymuje polecenie odszukania liścia, lub szyszki drzewa wskazanego przez nauczyciela: proszę znaleźć liść dębu, kto znajdzie szyszkę sosny itd.

4) Przeprowadzenie obserwacji wybranego drzewa. Nauczyciel wyznacza obszar w lesie, na którym będą pracowały poszczególne grupy. Każda grupa wybiera swoje drzewo, które będzie poznawała. Nauczyciel rozdaje karty pracy (Załącznik nr 5). Przed przystąpieniem do pracy każda grupa zapoznaje się z poleceniami. W trakcie ćwiczeń nauczyciel sprawdza poprawność wykonywanych zadań, udziela wskazówek.

5) Nauczyciel prosi uczniów o to, by pozbierali liście, kasztany, żołędzie, patyki, gałęzie, szyszki- wszystko to, co mogliby wykorzystać do wykonania pracy plastycznej.

Część III

Zajęcia w klasie szkolnej

Czas realizacji: 1 godz. lekcyjna

- 6) Prezentacja wyników obserwacji z wycieczki do lasu czy parku. Grupy siadają w wyznaczonym przez nauczyciela miejscu i prezentują wyniki swoich obserwacji zapisanych w kartach pracy.
- 7) Wykonanie dowolnej pracy plastycznej z zebranych w trakcie wycieczki materiałów przyrodniczych. Po zakończeniu zadania grupy prezentują swój „obrazek”, nadają mu tytuł i podają nazwy drzew, z których te materiały pochodzą.

Zakończenie

Czas realizacji : 10 minut

- 1) Podsumowanie zajęć.
- 2) Zadanie pracy domowej

W kilku zdaniach opisz swoje ulubione drzewo. Wyjaśnij dlaczego właśnie to drzewo wybrałeś.

Załącznik nr 1

KRZYŻÓWKA

Polecenie

Rozwiąż krzyżówkę i odgadnij hasło

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									

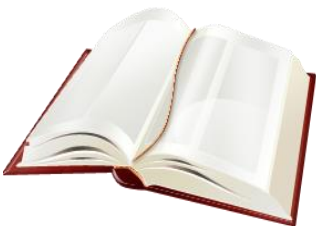
PYTANIA

1. płaczące drzewo	10. morski lub z podkową ...
2. gubi je sosna	11. drzewo, które jest ozdobione koralami
3. ozdabiają gałęzie drzew iglastych	12. jest nim sikorka
4. zbiera je wiewiórka	13. trujący grzyb to....
5. mają koronę, jesienią gubią liście	14. nauka o roślinach i zwierzętach to....
6. rosną w lesie, robimy z nich zupeł..	15. nierozwinięty kwiat to....
7. na jesień przybierają różnorakie kolory	
8. jego ozdobą jest piękne poroże	
9. drzewo, które ma białą korę to.....	

Załącznik 2

TEKST EDUKACYJNY

„DRZEWA” - Jan Brzechwa

Drzewo jest mocniejsze niż lew i niż wół,
drzewo nawet przerasta żyrafę,
a człowiek jak zechce, to zrobi z drzewa stół
albo drzwi, albo nawet szafę.

Kiedy się przebiega aleją,
widać drzewa potężne i masywne,
ale chodzić drzewa nie umieją -
czy to nie dziwne?

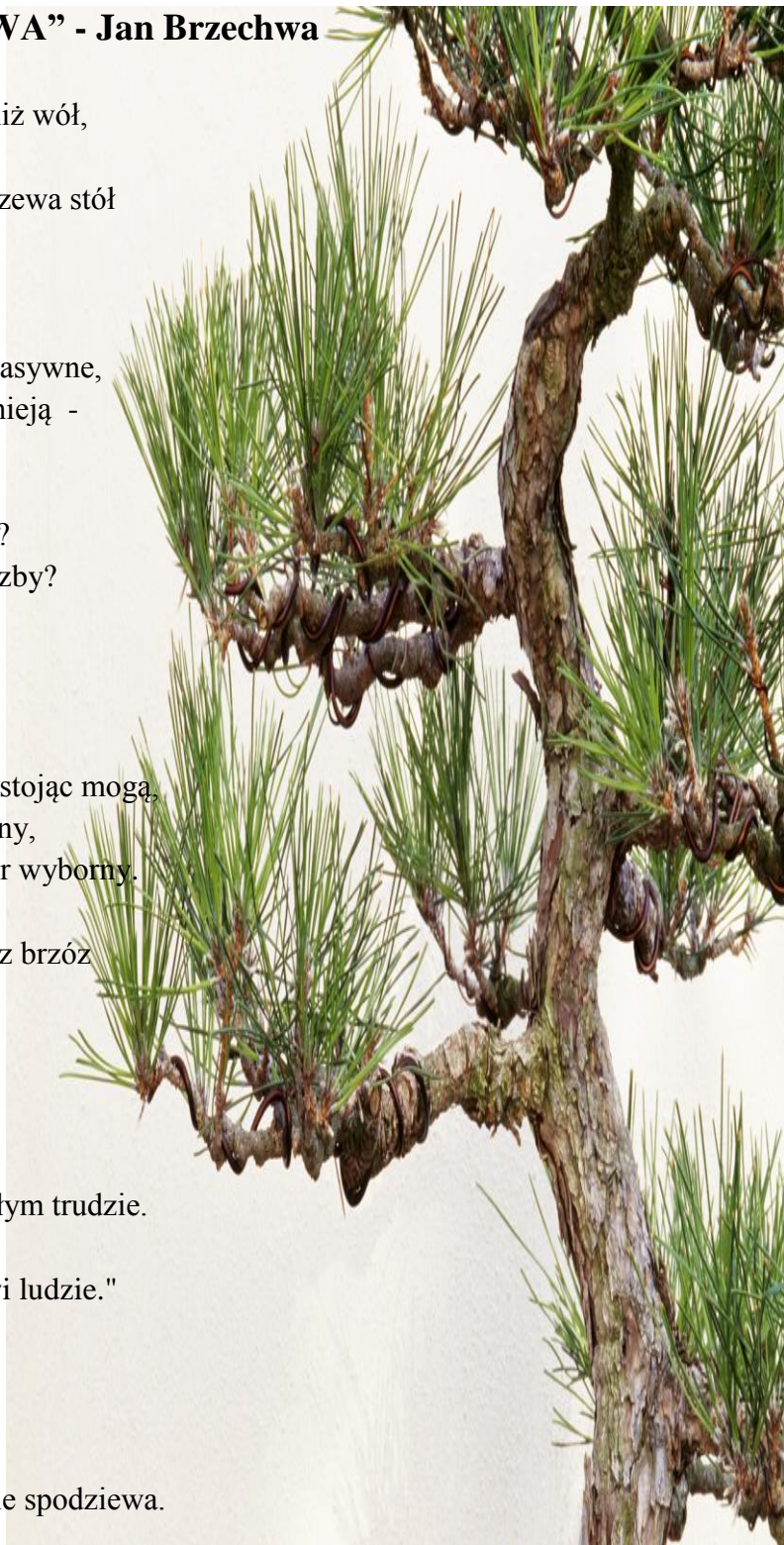
A gdyby nawet poszły, to gdzieżby?
Gdzieżby poszły, powiedzmy, wierzby?
Nad rzekę? I tak są nad rzeką,
a nad morze iść - za daleko.

Topole pobiegłyby drogą,
bo najłatwiej przy drodze stojąc mogą,
sosny ruszyłyby do Jeziorny,
gdzie z nich robi się papier wyborny.

Brzozy poszłyby do Sierpca, gdzie z brzoź
ludzie robią i koła i wóz...
Do Sierpca? A może do Nieszawy?
Brzozy lubią dalekie wyprawy.

Dęby udałyby się do Piły
i szukały tam pił w niemałym trudzie.
A jawory by się bawiły
w "Jawor, jawor, jaworowi ludzie."

I tylko nikt nie wie,
dokąd poszłyby sobie modrzewie,
bo modrzewie to takie drzewa,
które myślą o tym, czego się nikt nie spodziewa.

ZAGADKI

Zadanie 1

Wpisz odpowiednie odpowiedzi pod zagadkami

Spadają z drzewa żółte, czerwone, wiatr je niesie w różną stronę.	Ma piękne korale, choć nie jest dziewczyną. Spotkasz ją przy drodze, Zwią ją
.....	.....
Ma koronę- królem nie jest. Pączki ma – lecz ty ich nie jesz . W środku – słoje –nie ze szkła. W papier się zamienić da.	Gdy jest stary, pień ma gruby. Dzik nasiona jego lubi
.....	.....
Lubią mnie dzieciaki, szuka mnie wiewiórka. Smaczny jestem w środku, twarda na mnie skórka.	Jak to drzewo się nazywa, Które się białą korą okrywa
.....	.....
Ma w swej koronie, chyba dla igraszki, przedziwne nasiona ,skrzydlate jak ptaszki.	Robią z niej skrzypce, ma związek z lipcem. Z krzaczastego pancerzyka lśniąca kula się wymyka.
.....	.....
Jak tych kul uzbierasz dużo, do zabawy ci posłużą.	Drzewo iglaste, drzewo żywiczne, Wysokopienne, podniebne, śliczne.
.....	.....
Zawsze zielone, zimą czy wiosną, Igły ma długie, bo jest	Korona uroczą w zielonych warkoczach.. Chociaż jej wesoło w ciepłym blasku słońca, Wszyscy mówią wkoło, że stoi płacząca.
.....	.....
Wygląda pięknie jak malowany. Ręką przyrody szcudrze ubrany. Lecz zimą w innej będzie już szacie, bo choć igły dziś ma – zimą wszystkie je straci	Na dębach ogromnych, w czapeczkach wygodnych, kulki małe siedzą – dziki wnet je zjedzą.
.....	.....

KARTA PRACY

Zadanie 1

Podpisz obrazki nazwami drzew liściastych.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2

W polskich lasach występują drzewa iglaste. Na podstawie wyglądu szyszki i gałązki podaj nazwy tych drzew.

.....

.....

.....

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SCWG
stowarzyszenie aktywnego
wspierania gospodarki

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Załącznik nr 4

KASZTANOWIEC	KLON	DĄB
BUK	JARZĄB	ORZECH

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik nr 5

KARTA PRACY

Zadanie 1

Napisz jak nazywają się wskazane na obrazkach drzewa. Opisz je używając poniższych wyrazów.

liściaste
wysokie
średnie
niskie

grube
proste
iglaste
krzywe

bez zapachu
pachnące
cienkie
wiotkie

Zadanie 2

Dopasuj liście do odpowiedniego drzewa

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3

Uzupełnij zdania.

Drzewo, którego owoce to kasztany nazywa się .....

Rosną na nim żółędzie .....

Jej przymiotnik to płacząca .....

Często używana jest jako drzewko świąteczne .....

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SCWG
stowarzyszenie aktywnego
wspierania gospodarki

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie 4

Poszukaj na ziemi liści z wybranego drzewa. Obrysuj kształt liścia. Pokoloruj go.

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

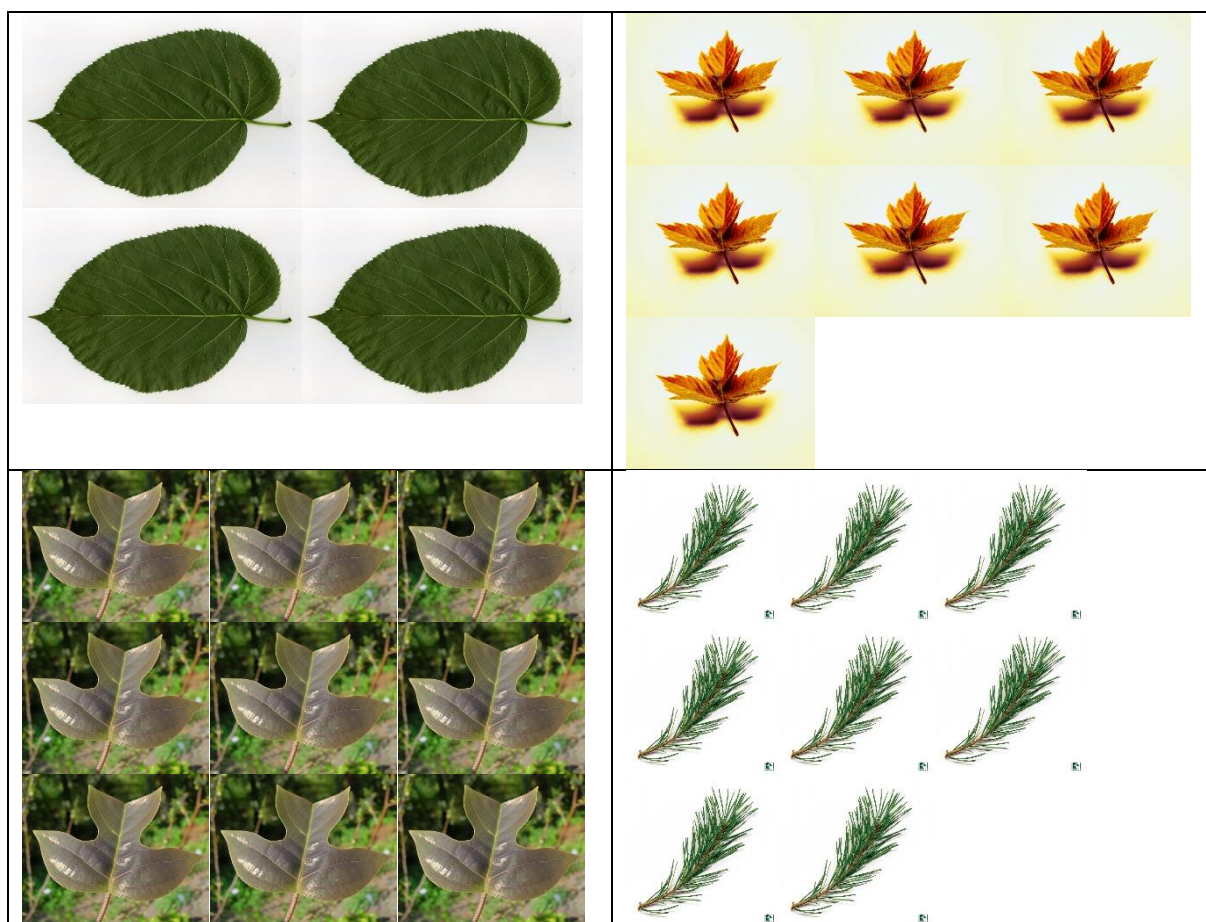

Załącznik 6

KARTA PRACY

Zadanie 1

Policz poniższe liście i wpisz ich liczbę w odpowiednim miejscu w tabeli.

TWOJA ODPOWIEŹ

Zadanie 2

Z poniższych liter ułóż nazwy drzew

ZKASNTAOEICW

OSNSA

IBREWZA

ŚIKEWR

JIOWŁEAC

Zadanie 3

Uzupełnij tabelę poprzez wpisanie odpowiednich liczb

Kasztanowiec, sosna, świerk, jałowiec, wierzba, lipa, olcha, dąb, buk, brzoza, klon, topola, głąg, olsza, jarząb, jabłoń, czereśnia, czeremcha, wiśnia, cis, modrzew

	Wyraz	Liczba głosek	Liczba liter

Zadanie 4

Wpisz wyrazy zadania 3 do odpowiednich rubryk

WYRAZ			
jednosylabowy	dwusylabowy	trzsylabowy	czterosylabowy